

Lirica populară din arealul comunei Stejari (jud. Gorj)

*Mirela Diaconescu
Vasile Diaconescu*

Lirica populară este expresia stărilor sufletești trăite de individ și colectivitate. Temele și motivele lirice populare sunt variante și sunt în raport cu stările sufletești ale omului. Termenul de doină este popular și este folosit în unele zone pentru denumirea cântecelor cu caracter liric. Termenul este sinonim cu cântec sau horă.

În această studiu vom folosi termenul de doină pentru cântecul popular. Vom mai folosi și termenul de cântec de lume. Între cântecul de lume și doină sunt deosebiri pentru că, spre deosebire de cântecul de lume, care este operă cântată de profesioniști la petrecerile populare (hore, nunți, botezuri, etc), doina este expresia poetică a stărilor sufletești ale celui singuratic. Doinele se cântă din gură sau din frunză și din solzi de pește. Doinele mai sunt zise și din fluier. Ele se cântă pe câmp, „cu vitele” sau în pădure. Se ziceau și cântece de lume pe la petreceri. La hore striga câte doi sau trei, numeroase strigături. Structura și existența sufletească a românului nu se poate concepe fără dor. Există dor de familie, de casă, de iubită, etc. Într-un cântec se spune „Lung e drumul Gorjului,/ Dar mai lung e al dorului,/ de la Gorj te duci și vii,/ Doru n-are căpătâi”.

Aici apare motivul „drumul dorului” care este foarte lung. În doină apare frecvent motivul dorului. Ne vom rezuma în continuare la elementele literare ale câtorva doine. Doina este un monolog liric și îl însoțește pe om pretutindeni: „De când eram încă mic,/ Doină știu și doină zic, și of, of, of, of!/ Căci românul cât trăiește/Tot cu doina se mândrește”.

Poetul popular, cel care cântă sau cel care aude vreo copilă cântând, merge să-i spună Ilenei că: „Eu cu doina mă plătesc, of, of, of! De bir și de boieresc”

Oltul este și el cântat în „Doina Oltului” care a fost culeasă de la Toma Ion, în anul 1976, care a cântat-o la vioară. Un voinic blestemă Oltul „să-i sece izvoarele,/ Să rămâie petrele,/ Să trec cu picioarele” la iubita sa. Voinicul nu poate trece apa pentru că Oltul vine „tulburat”. La sfârșitul doinei se observă comuniunea omului cu natura. Pe malul Oltului „crește iarbă și dudău”. În timp ce voinicul se iubește cu mândra lui, murgu paște

iarbă verde.

a. Cântece de dragoste

Aceste cântece de dragoste se cântă de la ritm lent la unul săltăreț, ca la sârbă. Cele pe care le analizăm, există sau au existat în comuna Stejari.

O caracteristică a Gorjului este întrebuințarea cântecelor la jocuri. Nu exista horă în care să nu fie zise cântece. Aceste cântece erau interpretate de femei sau bărbați. În timp ce cânta din gură o melodie, lăutarii o acompaniau („ține în coardă”). În comună cele mai multe cântece de dragoste se cântau la sârbă. În cântecul „Foaie verde bob năut” cules de la Diaconu Ilie(1979) se spune că „De când maica m-a făcut/ Trei amante n-am avut,/ Dar acum le-am dobândit:/ Una în Gorj, alta la Cârcea/ Și alta la Râmnicu Vâlcea”. Fata din Cârcea este crâșmăreasă, cea din Gorj este preoteasă, iar cea din Vâlcea se poartă ca și o floare”.

În iureșul jocului se cânta „Codrule frunză rotundă”. Feciorul se roagă de codru să-l lase cu mândra la umbră. Acesta îl refuză pentru „Că ți-e mândra tinerea/ Și faci păcate cu ea/ Și se usucă frunza”. Accentul pus pe senzualitate revine și în acest final de cântec. Feciorul îi spune codrului că la primăvară frunza îi apare din nou, iar el vine cu mândra „Și mi-aștern mântăluța/ Ca să mă iubesc pe ea”.

În „Di,di,di murgule di!” un tânăr căsătorit își îndeamnă calul să grăbească la mândruța lui și apoi să ajungă acasă „la copii și la nevastă”. Murgului i se promite apă strecurată „de la mândra din găleată”, „fân din fânărie” și „orzul din orzărie”. În timp ce cântăreața zicea refrenul ceilalți cântăreți (restul lăutarilor) strigau în cor „hăi!”. În vârtejul jocului și cei din horă strigau alături de lăutari.

În „Mă dusei cu oile” fetele tânjesc după dragoste „pe câmpul cu ghiocei” sau „pe câmpul cu florile”. Ele așezate la umbră „cos alțiță cu drag” și „cu râuri multe/ Tu, neică, să nu mă uiți!”. Fata începe să hăulească și pierde oile „Neica aude hăulitul și își cheamă iubita”. „Vino mîndro, vino mîndro, vino-ncoa/ Uite oile colea!”

Hăulitul era frecventat în comună și în întreaga Oltenie subcarpatică. Hăulitul se pare că își restrânge aria numai la tinerele din sat care nu au mers la școli și care merg cu vitele”, îl zic pe dealuri.

b. Cântece de înstrăinare

În cântece este înstrăinarea de sat, de cel drag, de părinți, de frați etc. Înstrăinarea produce mâhnire în sufletul celui înstrăinat. În „Cucule

de unde vii?”, cucul se plimbă pe șură. Apoi întruchipează pe un flăcău care spune că „mi-e dor de satul meu/ C-am lăsat trei fete-n el”.- Una dintre fete „e punerea capului”, când aceasta trece călare pe la poarta ei, o zări la lumânare/ cu sfârcul țuțelor goale”. Se observă și aici nota de senzualitate ce caracterizează cântecele oltenești.

Înstrăinarea celor dragi face ca un înstrăinat să recurgă la blesteme. În „Frunză verde de doi fagi” „Cine desparte doi dragi/ Ducă-i corbii carnea-n fagi,/ Picioarele prin copaci/ Să dea sânge pân-la brâu/ Să-l mănânce viermii viu!”. În „Leagănă-te vârf de brad” o femeie îndeamnă bradul să se legene pentru că este mereu tânăr. În tinerețe și ea s-a legănat după cine i-a fost drag. Acum se simte singură și neliniștită. Femeia ar spune sentimentele care o încearcă unei vecine dar „este rea la inimă”, iar vreun vecin de ar afla „pân deseară-i satu plin”. În cântecul „Măicuță să nu mă dai” observăm dorința poporului de a trăi după sentimente bazate pe dragoste. Fata zice „căci ciobanu-i obosit/ De la munte-a coborât/ Și ciobanu-i frumușel/ Are căciuliță de miel”. Mama fetei știe că în acea noapte cu ceață, ciobanul poate răpi pe aleasa inimii sale și ea rămâne „singură-n lume”. Fata merge după ciobanul pe care-l dorea . Acesta „de mijloc mi-o cuprindea / și-n cojocel mi-o-nvelea/ și pe cal mi-o arunca/ și cu ea la drum pleca”.

Cântecul se termină cu afurisirea mamei care și-a dat fata cu nuntă după obicei. Cântecul a fost cules de la Anghel Maria (1979)

c. Cântece de cătănie

Cântecele de cătănie, de militărie sau de război formează o categorie bogată în lirica populară. Aceste cântece au caracter documentar. Cântecul din această grupă capătă forma unui bocet datorită faptului că cei luați în armată erau tratați inuman.

În „Foaie verde foi de nuc” despărțirea de mândre este din partea lor cu oftări și suferințe: „Cînd pusei picioru-n scară/ șapte mândre-mi leșinară”. Cele dragi îl roagă pe fecior să se înapoieze pentru a le „veni sufletu-n piept”. Acesta răspunde limpede: „Și-am zis verde și-o lalea/ Eu plec la datoria mea/ Să-mi primesc mantaua și tunica/ Cu 11 nasturi pe ea”.

În „Ferice mîndră de tine” cel plecat la oaste își invidiază iubita că a rămas singură la ea în sat. El îi cere să-i spele hainele și să le trimită „Sus în muntele Carpați/ C-acolo sîntem băgați/ O mie și cinci soldați!”

Ofițerii „sînt frumoși” ca niște flori. Dezastrul alternează cu frumusețea naturii. Soldații se găsesc cu ofițerii „În deșimea brazilor,/ În bătaia gloanțelor”.

d. Cântece de bătrânețe

În comună erau numeroase cântecele în care era plânsă tinerețea trecută. Bătrânețea îl privează pe om de multe bucurii.

În „Tinerețe,tinerețe” este o nostalgie după anii „cînd eram tânăr odată/ Venea mândra nechemată,/ desculță și dezbrăcată”. Anii trec precum clipele și omul abservă că „am îmbătrânit și nu mai pot/ Și-am la inimioară un foc”.

În cântec întâlnim o comparație care surprinde: „tinerețea trecătoare/ ca un vârf de lumânare”.

În popor se crede că omul are o ață care indică timpul cât va trăi. În „Foaie verde bob areu” cel care îmbătrânește își blesteamă ața leagănului, „că mi-a fost ața prea scurtă/ Și-am trăit viață amărită/ Tinerețea a fost petrecută/ Cu amar și cu necaz/ Și cu lacrimi pe obraz”.

Dar lacrimile nu contează, sunt trecătoare,însă „obrăjorii frumoși ca doi bujori” se vor ofili. Tinerețea este comparată cu o haină scumpă, iar bătrânețea cu o haină grea.

Cântecele de bătrânețe erau zise și ascultate cu mult interes. La petreceri erau cerute lăutarilor care le execută într-o manieră deosebită.

e. Cântece de moarte

Am cules cântece semnificative pentru tema morții. Ele nu se cântă la înmormântări, dar le mai cunosc câțiva bătrâni din comună.

În „Foaie verde foi de nuc” cel care este în agonie lasă cu jurământ să-i facă „tronul” de nuc. Cu toate că el va muri totuși fiorul dragostei nu-l va părăsi nici în mormânt. Nu întâmplător își alege pentru sicriu lemn de nuc, nucul fiind „un vechi simbol al iubirii”.

În „Izvoarași cu apă rece” cel rămas fără soție este mâhnit că n-are cu cine petrece. Soția sa „s-o dus și n-a mai venit/ A pus spate la pămînt/ Și față la răsărit”. Din cea care i-a făcut viața fericită au rămas „oase înșirate”. Soțul vede la ea „fața-i albă ca o floare,/ Inelele gălbioare” și, exasperat cere: „De ce nu mi-o trezești,Doamne?”.

Cântecul îl zicea un lăutar al satului. De la el îl știa lăutarul Anghel Ion (Scarlat) de la carel-a cules,în anul 1977,profesorul Deaconescu Nicolae.

f. Cântece de haiducie

Lirica populară socială cuprinde și cântece de haiducie. Ele

înfățișează viața și sentimentele de care era însuflețită masa poporului împotriva societății nedrepte. Cei fugiți de la asuprire trăiesc în codru. În „sub poale de codru verde”, la zarea focului, peste o sută de haiduci „frig” un berbec. Animalul este înfipt în cârlige și întors în belciuge „ca să-i fie carnea dulce”, iar masa este pusă sub păducel. Haiducii întreabă codrul din ce cauză este supărat. Ei nu i-au tăiat decât o creangă pentru a atârna armele în ea. Dacă armele ar fi fost puse jos ele ar fi ruginit că „pămîntu-i umedos”/ Și fierul e ruginos”.

În „Doina lui Jianu” se arată cum armele haiducului ruginesc când vine iarna. Poetul popular vrea să vadă „frunza cât paraua,/ Pe ciocoi cât lighioana” pentru că atunci încep haiducii să stârpească ciocoi.

Asupritorii externi și interni „ne seacă sufletul,/ Tot cu banii birului”.

g. Cântece de lume

Cântecele de lume erau auzite la petreceri, nunți, botezuri, etc.

În comuna Stejari, cântecele de lume erau zise de cântăreți „din gură” și cu acompaniament de instrumente muzicale. În grupuri mai restrânse se ziceau și cântece cu elemente pornografice („Bidineaua”). La nuntă, la masă, lăutarul Anghel Ion zicea un cântec care trezește interesul prin ritmul și rimele perfecte. Două versuri ale strofei sunt lungi și două scurte: „Foaie verde iarbă grasă,/ Iarbă de zăvoi,/ Nici o viață nu-i frumoasă/ Ca în sat la noi!”.

Poetul popular are darul de a ne transpune pe câmpul cu primăvara să observăm „Plugul cu doi boi” și să ascultăm cum „cântă frumos la coasă/ Cucul în zăvoi”. Postpunerea substantivului dă o muzicalitate surprinzătoare versului. Ca în operele „semănătoriștilor” intrate în lanuri de grâu, „fetele-i doboară spicul/ Nalt pînă la brâu”. Băieții le urmează îndeaproape, leagă snopii. La culesul viilor, veselia este pe fețele tuturor. Cântecele se încheie cu o învățătură: „Cine-i harnic și muncește/Are tot ce vrea,/ Și nimica nu-i lipsește/ Când e iarna grea”.

Tot la masa mare a nunții se cânta și „Frunză verde peliniță”. Într-o poieniță doarme o copiliță „cu părul lăsat pe țâță,/când pe țâță cînd pe piept/ și mi-e frică s-o deștept”. Poetul popular folosește o comparație reușită. Inima lui „se bate/Ca un puișor de șarpe”, cântecele fiind dialogat. Dialogul este purtat între un băiat și o frumoasă copiliță. Ea răspunde că nu este „zână din cer picată” ci este „floare de pe mare/ Cine mă iubește moare”. Băiatul este „Brumărel cel mare/ Cel ce cade noaptea pe răcoare” și „ia mirosul de la floare”.

La petreceri se mai cânta „Bordeiaș,bordei,bordei”, „Pasăre galbenă în cioc”, „De la Tg. Jiu la vale”, „Lume,soro lume” etc. Aceste cântece le

cântau lăutarii din comună ca: Toma Ion, Anghel Ilie, Anghel Ion, Anghel Mărioara.

h. Strigături

Strigătura este o specie scurtă a genului liric popular. Ea exprimă o stare sufletească de moment, de natură satirică sau admirativă. Strigăturile erau zise la hora satului de la nunți. Ele erau învățate de tineri și din carte. Fetelor leneșe care le place mai mult jocul li se striga: „Azi la joc, mâine la joc, / Mălaiul de joi în foc”. Ironic, flăcăii introduceau și pisica: „Bătui mîța cu vătraiul / De ce nu-mi scoase mălaiul / O bătui de-o omorâi / De ce nu-mi fierse făsu” (informator Tănăsescu Constantin, 1978)

Când cei care știau să joace mai puțin auzeau la adresa lor: „Sus, sus, sus picioare moi / Că dă dracu peste voi!”, ei răspundeau în cor sau unul singur: „Nu te uita că joc rău / C-așa joacă neamul meu / Că de-ar fi știut mai bine / M-ar fi învățat și pe mine!” (informator Stanciu Ion, 1979).

Strigăturile, prin arta lor concisă, au un adânc spirit de observație și au numeroase funcții în societate.

1. Doine

a. Doina

De când ieream încă mic,
Doină știi și doină zic, of, of, of!
Căci românul cât trăiește
Tot cu doina să mândrește.

Boii mei când aud doina
Ară țelina și moina
Eu de-aud vreo copiliță
Cântând doina-n poieniță
Mă duc iute s-o gălesc
Și de doină să-i șoptesc.
Fă Ileană, mă creșesc
Ieu cu doina mă plătesc

De bir și de boieresc. (bis) (culeasa în 1976 de la Soceanu Iorgu Ion, 82 de ani, țăran cooperant)

b.Doina Oltului

Oltule,Oltețule, săcaț-ar izvoarele

Să rămâie pietrele

Să trec cu picioarele!

Oltule,câine turbat

Ce vii așa turburat?

Oltule,pe malul tău

Crește iarbă și dudău

Să pască și murgul meu. (*informator Toma Ion,nascut 1914,culeasa în1978*)

2.Cântece de dragoste

a.Foaie verde bob năut

Foaie verde bob năut

De când maica m-a făcut

Trei amante n-am avut,

Dar acum le-am dobândit,

Una în Gorj, alta la Cîrcea

Și alta la Râmnicu Vîlcea.

A din Cîrcea-i crășmăreasă,

A din Gorj ie preoteasă;

Cea din Vîlcea-i fată mare,

E frumoasă, bat-o Doamne,

Că se poartă ca ș-o floare

Cu cămașa fir betea

Să văd țâțele prin iea

Țâțe mici ca boturile

Mușcar-ar neica din iele

Ca din doi faguri cu miere. (*informator Deaconu Ilie,nascut 1902,culeasa în 1977*)

b.Codrule frunză rotundă

-Codrule frunză rotundă,

Lasă-mă la a ta umbră,

Puțințel cu a mea mândră!

-Nu te las la umbra mea

Pe tine cu mândra ta
 Că ți-e mândra tinerea
 Și faci păcate cu ia
 Și se usucă frunza.
 -Codrule la primăvară
 Frunza ta-nflorește iară
 Și eu vin cu mândra mea
 Și mi-aștern mântăluța
 Ca să mă iubesc pe ea. (*informator Deaconu Ilie, nascut 1902*)

c.Mă dusei cu oile

Mă dusei cu oile,
 Pe câmpu cu florile,
 Mă dusei cu mieluşeii,
 Pe câmpu cu ghiociei;
 M-așezai la umbra deasă
 Lăσαι oile să pască
 Și băgai arnici în ac
 Să cos altițe cu drag
 Altite cu râuri mulți,
 Tu neică să nu mă uitți,
 Altită cu răurași,
 Tu neică să nu mă lași.
 Și-ncepui a hăuli,
 Oițele le pierdui,
 Și-ncepui a le striga
 Și m-auzi neica
 Vino mândro, vino-ncoa
 Uite oile colea! (*informator Anghel Maria, născuta in 1940, culeasa în 1978*)

d.Di,di,di murgule di
 Pân la mândra n-ai muri
 Di,di,di și mai la pas,
 S-ajungem desară acas
 La copii și la nevestă.
 Ți-oi da apă strecurată
 De la mândra din găleată,
 Ți-oi da fân din fânărie
 Și orzul din orzărie-

Murgule de când te-am luat
 Numai fân și orz ți-am dat
 Da acum să te gătești
 C-ai să mă călătorești
 Când oi zice-odată hăi!
 Să sai șaptezăci de văi!
 Șapte văi, șapte vâlcele
 Până la mândrele mele
 Care m-am iubit cu ele
 În tinerețile mele. (*informator Toma Ion, născut 1914, lăutar, culeasa în 1977*)

3.Cântece de înstrăinare

i. Cucule de unde vii

Din ale păduri pustii?
 -Cântă-mi cuce numai mie
 Căci la vară,cine știe,
 De mi-ai mai cânta tu mie!
 Cucule cu pană sură
 Ce te plimbi la noi pe șură?
 Ori nu ți-e inima bună,
 Ori ți-e foame, ori ți-e sete,
 Ori ți-e dor de codru verde?
 -Nu mi-e foame,nu mi-e sete,
 Nu mi-e dor de codru verde,
 Că mi-e dor de satu meu
 C-am lăsat trei fete-n iel
 Una-n deal și alta-n vale
 Una-n capătul satului
 le punerea capului,
 Aseară trecui călare
 Pe la poarta mândrii mele
 O zări la lumânare
 Cu sfârcul țâțelor goale.
 De-o zăream ieu peste tot
 Mă găsea la poartă mort,
 Pe mine cu cal cu tot. (*informator Șterfenitu Constantin (Dinică), născut în anul 1899, decedat în 1977, culese de Deaconescu Nicolae iniulie 1976*)

ii. Frunză verde de doi fagi

Cine desparte doi dragi
Ducă-i corbii carnea-n fagi,
Picioarele prin copaci!
Să dea-n sânge pân la brâu,
Să-l mănânce viermii viu!
Aibă casa cucului
Și odihna vântului,
Că nici cucul n-are casă,
Nici vântu țară aleasă!
Pe mine cin-m-a despărțit
Să fie mort de cuțit!
De m-a despărțit bărbat
Să moară necununat!
De m-a despărțit femeie
Să dea Dumnezeu pieie!
De m-a despărțit vreo fată
Cununia să n-o vadă! (*informator Șterfenitu Constantin (Dinică), născut 1899*)

iii. Leagănă-te vârf de brad

Că și ieu m-am legănat
După cine mi-a fost drag!
Leagănă-te tu făgui
Că-n tine dă frunza-ntâi
Și io n-am cui să-i mai spui
C-ași spune la o vecină,
Dar este rea la inimă
C-ași spune la un vecin
Pân' desară-i satu plin. (*informator Lupu Ecaterina, născută 1930, culese în iulie 1978, casnică*)

iv. Măicuță să nu mă dai

Foaie verde de-un susai
Măicuță să nu mă dai! (bis)
După Ion a lui Mihai
C-are căruță cu cai!

Of, are maică și pământ,
Ce mă fac că ie urât,
Ce faci maică cu pământu
Dacă nu mi-e drag urātu?
Of, ce faci maică cu pământu
Dacă nu mi-e drag urātu?
la vezi maică pe fereastră
Cine bate-n poarta noastră!
Un voinic vrea să bea apă,
Un cioban trece călare
Duce oile la vale,
Of! Deschide-i maică poarta
Să-i dau ieu apă să bea,
Că ciobanu-i obosit,
De la munte-a coborât
Of! Și ciobanu-i frumușel
Are căciuliță de miel.
-Ba ieu mamă-a mea frumoasă
Nu te las să ieși din casă
C-afară-i noapte și ceață
Și ciobanu-i frumușel
Și te ia, maică, cu iel!
Of! Și te ia de lângă mine
Și mă lași singură-n lume
Fetița n-o asculta,
La cioban că se ducea,
Of! De mijloc mi-o cuprindea
Și-n cojocel mi-o-nvelea,
Of! Și pe cal mi-o arunca
Și cu ia la drum pleca.
-Fire-ai maică afurisită,
N-ai vrut să mă dai cu nuntă,
Că ți-am spus de-acum un an
Că mă mărit c-un cioban
Și ciobanu-i frumușel,
Mă duc, maică după iel! (*informator Anghel Maria, născută 1940, culeasa
când avea 38 ani, cântăreață*)

 4.Cântece de cătănie

a) Foaie verde foi de nuc

De cinci ani n-am fost haiduc
 Dar la vară iar mă duc
 Mândrele să fac buluc
 Și mă-ntreabă
 Un-mă duc
 Eu le spui la Cîmpulung
 Ele-mi zic că vin desară,
 Io le spui la primăvară,
 Ele plâng de se omoară
 Când pusei picioru-n scară
 Șapte mândre-mi leșinară.
 Întoarce-te neică-ndărăt
 Să ne vie sufletu-n piept
 Și-am zis verde și-o lalea
 Io plec la datoria mea,
 Și-am zis verde trei granate
 De-ați muri de dor și toate
 Eu-napoi nu m-oi întoarce
 Și-am zis verde și-o lalea
 Eu plec la datoria mea
 Să-mi primesc mantaua și tunica
 Cu unsprezece nasturi pe ea. (*informator Dragu Chiriac, născut în 1882, culese de Deaconescu Ecaterina, în aprilie 1977, când acesta avea 95 ani*)

b) Ferice mândră de tine

Că rămâi în sat la tine
 Hainele-mi rămân la tine
 Să le speli, mândruțo bine,
 Să le trimiți după mine,
 Sus în muntele Carpați,
 C-acolo suntem băgați,
 O mi și cinci soldați,
 Și-o sută de ofițeri
 De frumoși ca niște flori,
 În bătaia gloanțelor. (*informator Dragu Chiriac, născut 1882, culese când avea 95 ani*)

5.Cântece de bătrânețe

1a.Tinerețe,tinerețe

Când ieream tânăr odată
 Venea mândra nechemată
 Desculță și desbracată
 Dar acuma ie chemată
 Îmbrăcată,încălțată, of, of!
 Am îmbătrânit și nu mai pot
 Și-am la inimioară-un foc.

Tinerețe trecătoare
 Ca un vârf de lumânare
 Ce curge ceara la vale, of, of!
 Și rămâie feștila,
 S-a dus tinerețea mea, of,of!
 Am îmbătrânit și nu mai pot
 Și-am la inimioară-un foc. (*informator Toma Ion, născut 1914, lăutar*)

1b.Foaie verde bob areu

Foaie verde bob areu
 Bate Doamne ce zic ieu:
 Ața leagănelui meu
 Că mi-a fost ața prea scurtă
 Și-am trăit viață-amărâtă.
 Tinerețe ce-am avut
 Cu amar le-am petrecut,
 Cu amar și cu necaz
 Și cu lacrimi pe obraz;
 Dar nu mi-e de lăcrimioare
 Că le șterg și nu mă doare,
 Și mi-este de obrăjiori
 Că-s frumoși ca doi bujori
 Și se ofilesc și mor
 Tinerețe,haine scumpe,
 Să le am nu le-aș mai rupe!
 Bătrânețe, haine grele,
 Mult aș da să scap de iele! (*informator Deaconu Ilie, născut 1902,culeasa cand avea76 ani*)

6.Cântece de moarte

2a.Foaie verde,foi de nuc

Și-am lăsat cu jurământ
Cine m-o băga-n pământ
Să-mi facă tronul de nuc,
Să nu putrezesc curând
Și capacul de argint
Și să-mi scrie pe capac
Literi mari și aurite,
Puică să-ți aduci aminte
Și d-ale noastre cuvinte
Ce vorbeam înainte.
Pe deasupra gropii mele
Să-mi samine viorele,
Viorele,flori adânci
Puică,când le-ai vedea plângi
Aproape de brățișoare
Să-mi semăni două țâțișoare
Țâțișoare mere dulci
Când le-oi vedea „puică plângi”. (*informator Șterfenitu Constantin (Dinică),nascut 1899,culeasă cand avea 77 ani*)

2b.Izvoraș cu apă rece

Pe la poarta mândrii trece
Și ieu n-am cu cine petrece
Că cu cine am avut
S-a dus și n-a mai venit
A pus spate la pământ
Și fața la răsărit
Dacă nu-mi credeți cuvântu
Haida să v-arăt mormântu:
Dați blănița la o parte
Să v-arăt oase-nșirate
Fața-i albă ca o floare
Inele gălbioare,
De ce nu mi-o trezești Doamne! (*informator Anghel Ion (Scarlat),născut 1911, culese în august 1978*)

7.Cântece de haiducie

3a.Sub poale de codru verde

Sub poale de codru verde
 O zare de foc să vede
 Iar la zarea focului
 Stau haiducii codrului
 Nu știu zece sau cincisprezece,
 Or peste sută mai trece
 Și la foc frig un berbec
 Dar nu-l frig cum se frige
 Ci-l înfig tot în cârlige
 Și-l întorc în belciuge
 Ca să-i fie carnea dulce.
 Sub umbră de păducel,
 Voinicii mănâncă din iel
 Și din gură zic astfel:
 -Codre, locaș minunat,
 De ce ești tu supărat
 Că nimic nu ți-am stricat
 Și nu mă simt vinovat
 În tine când am intrat
 Numai o creangă-am tăiat,
 Armele de-am atârnat.
 Le-aș fi pus,codre,pe jos
 Dar pământu-i umedos
 Și fieru ie ruginos.
 Codre,codre,dușman ești,
 Tu voinicii amăgești
 Și de dușmani îi ferești. (*informator Anghel Ion (Scarlat), născut 1911, lăutar*)

3b.Doina lui Jianu

Iancule, Jianule,
 Cum picară frunzele
 Îți ruginiră armele
 De-ar da bunul Dumnezeu
 Să fie pe gândul meu

Să vezi frunza cât paraua,
Pe ciocoi cât lighioana
Să mai răsuflăm o dată
De neagră străinătate
Ce ne seacă sufletul
Tot cu banii birului. (*informator Toma Ion, născut 1914, lăutar*)

8.Cântece de lume

4a.Cântec

Foaie verde iarbă grasă,
Iarbă de zăvoi.
Nici o viață nu-i frumoasă
Ca în sat la noi!
Primăvara ară-n coastă
Plugul cu doi boi
Și cântă frumos la coasă
Cucul în zăvoi.
Vine vara,secerișul
Lanului de grâu,
Fetele-i doboară spicu
Nalt până la brâu
Și băieții după ele
Leagă snopii grei,
Fetele sunt frumoșele
Sunt frumoși și ei.
Vine toamna cea bogată
La cules de vii,
Fericită-i lumea toată,
Ca de veselii!
Cine-i harnic și muncește
Are tot ce vrea,
Nici nimica nu-i lipsește
Când ie iarna grea! (*informator Anghel Ion(Scarlat),născut 1911, culese în 1978*)

4b.Lung e drumul Gorjului

Dar mai lung i-al dorului;
De la Gorj te duci și vii,

Doru n-are căpătâi.

Foaie verde de trei boji

Cine-a fost stăpân pe Gorj?

Fost-a Tudor și Magheru

Și-acum e Dincă Schileru

Și-a mai fost și Aristică

Nepotu lu neica Dincă. (*informator Tănăsie Victor, născut 1925, profesor; în 1946 Aristică Schileru a fost ales deputat al P.N.L Gorj.*)

S-au mai adăugat la altă variantă versurile:

„Și-a mai fost și Baraboi/ de făcea dintr-un pol,doi”

9.Cântece noi-compoziții proprii

5a.Frunzuliță salbă moale

Frunzuliță salbă moale

De la Tg. Jiu la vale

Mândru trandafir răsare,

Trandafir frumos chitat

De Tudorel sămănat.

Trandafir roșu-nflorit

Gorjul nostru a-ntinerit,

Și mereu o să-nflorească

Că e glie strămoșească

Cum străbunii au visat

Când sângele și l-au dat

Ca să-și apere moșia,

Graiul, portul, omenia,

Țara noastră România! (*informator Drăghici Sofia, 61 ani, com. Căpreni, născută în Stejari, în anul 1918*)

5b.Măi, Stejari, pământ cu flori

Măi, Stejari, pământ cu flori

Nu mai ești cum ai fost ieri,

Acum toate s-au schimbat

Până la margine de sat

De la Capul Dealului

Vazi vârful stejarului,

El ne poate recunoaște

Câte s-au schimbat prin sate.

Tot ce vrem avem în sate
 Și sunt toate minunate
 În cămin și grădinițe,
 Cântă mândrele-n mlădițe,
 Cântă și tu, Gorjule, că-ți sunt mândre fetele. *(informator Dorîngă Ana, nascuta 1946, culeasa când avea 30 ani, sat Piscoiu)*

❖ Strigături

- Iu,iu,iu, pe dealul gol, că mireasa n-are țol, dar i-o face mirele, când o tunde câinele.
- Nu te uita la opinci, că te fac de le mănânci.
- Nu te uita cum joc eu, c-așa joacă neamul meu.
- Eu la horă mă îndes, la război nu știu să țes.
- La horă mă îndeamnă dracul , dar nu știu să-mpung cu acul.
- Iu, iu, iu și-așa mă cheamă, iepurele-i bun de zeamă, iepuroaica de friptură, mândra de pupat în gură.
- La fata cea jucăușă

Stă gunoiul după ușă
 Pusei boii la tânjeală
 Ca să scot gunoiul afară.

- Nu te uita la cojoc, ci te uită cum mai joc.
(Culese de la fam. Puianu Constantin și Ionela)

- Decât cu avere multă
 Și cu nevastă urâtă,
 Mai bine cu puțintică
 Da' nevastă frumușică.
- De-aș fi bun eu la arat
 La cosit, la secerat,
 Cum sunt bun la horă-n sat,
 De jucat și de strigat
 Aș fi mereu lăudat.
- O soție credincioasă e-o comoară negrăită,
 lipsa ei nu poate-n viață cu nimic fi-nlocuită;
 Cine-o află, rar cunoaște, și puțin o prețuiește,
 ce preț mare are știe numai cel ce n-o găsește.
(Culese de fam.prof.Deaconescu Nicolae si Ecaterina)